

Rasspecifik Avelsstrategi

RAS för

MOPS

Sverige

MOPSORDEN/SDHK

REVIDERAD 2015

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	5
Rasens användningsområde.....	7
Rasklubbens Avelspolicy.....	7
Gemensamt arbete för rasen.....	7
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	8
Nulägesbeskrivning.....	8
Populationsstorlek, registreringsiffror	8
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	9
Användning av avelsdjur.....	11
Ålder första valpkull.....	11
Avelsstruktur – barn (avkommor).....	12
Flest svenskfödda avkommor, hanar t.o.m 2015	12
Avelsstruktur – barnbarn (hanar).....	13
Avelsstruktur – barnbarn (tikar).....	14
Mål.....	15
Strategier	15
Hälsa	16
Ögon.....	16
Mål.....	19
Strategier.....	19
Neurologi.....	20
Vingelmops.....	20
Epilepsi.....	22
Mål.....	23
Strategier.....	23
Hemi vertibrae.....	24

Mål.....	25
Strategier.....	25
Andning	26
Brakecyfali.....	26
Mål.....	28
Strategier.....	28
Hud.....	29
Mål.....	29
Strategier.....	29
Fortplantning och valpning.....	30
Mål.....	30
Strategier.....	30
Hit by car/vehichle (överkörd i trafiken.....	31
Mål.....	31
Strategier.....	31
Mentalitet.....	32
BPH.....	32
Exteriör	34
SRD (Särkilda Rasspecifika Domaranvisningar.....	34
Utvärdering SRD 2013.....	36
Utvärdering SRD 2014.....	37
Summering (sammanfattning).....	38
Förankring	39
Källhänvisningar.....	40

Inledning

Svenska Kennelklubben (SKK) beslutade år 2001 att det för varje ras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi (RAS). RAS ska innehålla rasens historia, beskriva dess hälsoläge samt ge tydliga mål för framtiden. RAS är ett kontinuerligt pågående arbete för att strategiskt främja kvalitetsutveckling inom rasavel. Inom RAS sker en omvandling av begränsad *vetskap* till samlad *kunskap* som i den praktiska tillämpningen utvecklas till *kompetens*.

Avel skall vara målinriktad, ses ur ett långsiktigt perspektiv samt ständigt verka för att rasens utveckling blir hållbar även framåt i tiden. Med ”hållbar” menas att aveln inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion och inte heller tömmer rasen på genetisk variation.

Hundens hälsa och välbefinnande ska alltid komma i första hand. Avel ska främja sådant som gynnar avkommans möjlighet till ett långt och sunt liv utan hälsostörningar, såväl mentalt som fysiskt. Hälsostörningar som orsakar hunden lidande måste därför prioriteras.

Under 2011 genomförde Mopsorden en hälsoenkät. Av 2055 utskickade enkäter inkom svar från 726 stycken, vilket innebär att över en tredjedel svarade. Enkäten avsåg mopsar födda mellan åren 2000 – 2010.

Det är Mopsordens förväntning att vi alla, såväl uppfödare som mopsägare, tar ansvar för att bevara och utveckla den svenska mopsens hälsa både i nuet och i ett framtidsperspektiv.

Generellt om rasen

Historik

Kortnosiga dvärghundar nämns i Kina redan på 700-talet. De kallades lo-sze och anses vara bakgrunden till pekingesen. Den korthåriga varianten kallades happa-hund och från den anses mopsen härstamma. Happa-hunden var närstående en korthårig pekingesen i utseende, ofta vit med färgade fläckar, s.k. particolour.

Happa-hunden spreds över de östasiatiska länderna och man vet att den kom som gåva till den japanske kejsaren på 820-talet. Happa-hundarna var högt värderade gåvor som skänktes för att vara till lust och glädje, någon annan funktion hade de inte. Den funktionen, och ingen annan, har också dagens mopsar. Happa-hunden såg inte riktigt ut som de tidiga mopsarna men förmodas vara stommen i rasen. Var, när och hur utformningen av den svartmaskade och fawn-färgade mopsen skedde vet ingen, men de kom tidigt till västvärlden i enstaka exemplar. Det var först med hjälp av holländsk-ostindiska kompaniets handel med Kina under 1500-talet som mopsen kom att bli populär i Europa.

England kom så småningom att utforma rasen till det utseende den har idag. Man vet att mopsarna kom från Holland till England 1688 med William III och Mary II. Den moderna utformningen kan sägas ha startat med det uppsving som uppfödning av hundar fick i England under senare delen av 1800-talet.

Stor publicitet fick de två mopsar som "räddades" ur det kinesiska kejsarliga palatset under Peking-upproret (det s.k. "boxarupproret"). 1868 kom dessa mopsar, Lamb och Moss till England. De står för den huvudsakliga upptakten till våra dagars mopsar genom sin aprikosfärgade son Click. Mopsarna var vid denna tid oftast fawnfärgade.

Svarta mopsar har omtalats sedan 1600-talet om än sporadiskt. 1880 kom bevisligen flera svarta från Kina till England genom försorg av en Lady Brassey, men mången historia berättar om att dessa var blandraser och det tog lång tid innan de svarta accepterades som renrasiga mopsar.

Mopsen i Sverige

Mopsen har funnits representerad i Sverige så långt tillbaka som på 1600-talet, men inte förrän på 1930-talet tog avelsarbetet ordentlig fart. Då hade Gunnar Christenson, kennel Acosti, en liten stam svarta mopsar som vann en hel del championat.

Tre damer, "truly devoted to pugs" startade med Acosti-mopsar, det var Ebba Möller, kennel Tjustorp, Ellen von Sydow och Gunnel Holtz, kennel Hafvets Quarn. Flera nya importörer togs in från England. 1955 köpte Ellen von Sydow hanhunden S Ch Hafvets Quarn Fawn Miramar, kallad Mac. Han var varggrå till färgen och efter det svarta paret Ch Hazelbridge King Bruce X Bluedoor Troll. Mac kom att dominera aveln nästan helt under ett decennium, och blev tongivande för många av den tidens uppfödare.

Bland de namnkunniga som startade med Mac-avkommor kan nämnas Bertil Sted-Gren, kennel Mips, Britten Larsson, kennel Zodiaken, Uno Unnebo, Brommafältets kennel, Ingegerd Ullén, Ullhagens kennel, Selma Stålberg, Snäckans kennel, och Solvejg Sundberg. Bertil Sted-Gren importerade svarta Int Ch Democrat of Doms, kallad Kråkan, som tillsammans med Mac satte sin prägel på mopsaveln.

På 1960 och 1970-talen startade många kennlar som har påverkat dagens mopsar genom att deras uppfödning har blivit stamtikar hos nästa generation uppfödare. Bland dessa kan nämnas Mona Lilliehöök, kennel Puggebo, Britten och Yvonne Larsson, kennel Zodiaken, Harriet Svensson, kennel Humlan, Renée Sporre-Willes, kennel Cobby, Marianne Ekedahl, kennel Yrhättan, och Solvejg Sundberg. Bland dessa har idag endast kennel Zodiaken regelmässig uppfödning. Kennel Cobby importerade under 1970-talet ett flertal avelshundar som fick stor betydelse i rasen, bland annat Int Nord Ch Martlesham Bronson, Int Nord Ch Neubråa Domino och den svarte S Ch Tomarans Great Grem. På 1980-talet kom ytterligare en betydelsefull avelshund till Sverige, nämligen Int Nord Ch Bournlee Pascali, som importerades av kennel Humlan.

Under nutid har antalet uppfödare fortsatt att växa och rasen har (2000-01-01 – 2014-12-31) 173 registrerade uppfödare. 35 st nyregistrerade kennelnamn de sista 3 åren! Intresset för rasen är på stadig uppgång och registreringssiffrorna visar en stigande trend. Rasen har under åren fått ett tillskott av import, främst från England och de nordiska länderna. De senaste åren har även import från USA, Italien och Polen fått betydelse i aveln.

Tidiga mopskennlar

Acosti, Gunnar Christenson (svarta) **Brommafältet**, Uno Unnebo,

Cobby, Renée Sporre-Willes, **HafvetsQuarn**, Ellen von Sydow o Gunnel Holtz,

Humlan, Harriet Svensson, **Mips**, Bertil Sted- Gren,

Puggebo, Mona Lilliehöök, **Snäckans**, Selma Stålberg,

Tjustorp, Ebba Möller, **Ullhagens**, Ingegerd Ullén,

Yrhättans, Marianne Ekedahl,

Zodiaken, Britten Larsson o Yvonne Larsson, denna kennel är fortfarande aktiv.

Solveig Sundberg

Rasens användningsområde

Mopsens användningsområde och funktion har i alla tider varit att vara människan till sällskap, glädje och lust. Den är en gladlynt och trofast kamrat som mycket väl anpassar sig till de flesta miljöer. Temperamentet är glatt, livligt och charmigt. Mopsen är utöver en glad vän också intelligent och värdig i sättet. Den har ett jämnt humör och samsas gott med andra hundar.

Rasklubbens avelspolicy

Denna avelspolicy gäller för samtliga mopsuppfödare och hanhundsägare, även de som inte är medlemmar i rasklubben. Med hanhundsägare åsyftas person som lånar ut sin/sina mopshonar till avel. Uppfödare och hanhundsägare av mops omfattas av de lagar och förordningar som rör avelsarbete enligt nedan:

- Europarådets konvention till skydd för sällskapsdjur
- Djurskyddslagen med regler och förordningar
- SKK:s grundregler
- SKK:s avelspolicy
- SDHK:s avelspolicy
- Rasklubbens RAS-dokument med dess specifika formuleringar rörande avel av mops

Gemensamt arbete för rasen

Det är viktigt att uppfödare och hanhundsägare samarbetar för rasens bästa t.e.x genom att:

- Medverka aktivt till att fakta kring rasen kan samlas via hälsoundersökningar, enkäter mm.
- Aktivt uppmuntra valpköpare att delta i hälsoundersökningar, enkäter mm.
- Medverka aktivt till att bevara rasens genetiska mångfald till eftervärlden
- Arbeta aktivt för att motverka inavel och dess effekter på hundens hälsa och välbefinnande
- Ej använda för unga hundar i avel. Enligt lag och enligt SKK:s avelspolicy får ingen tik paras innan fyllda 18 månaders ålder.
- Endast använda mentalt, funktionellt och exteriört rastypiska hundar i avel
- Undvika överanvändning av enskilda hundar

En mops ska vara en funktionellt frisk hund med rastypisk konstruktion och mentalitet, ha förutsättningar för att leva ett långt och lyckligt liv, den är till glädje för sig själv, sin ägare och för samhället.

Astrid Indreboe

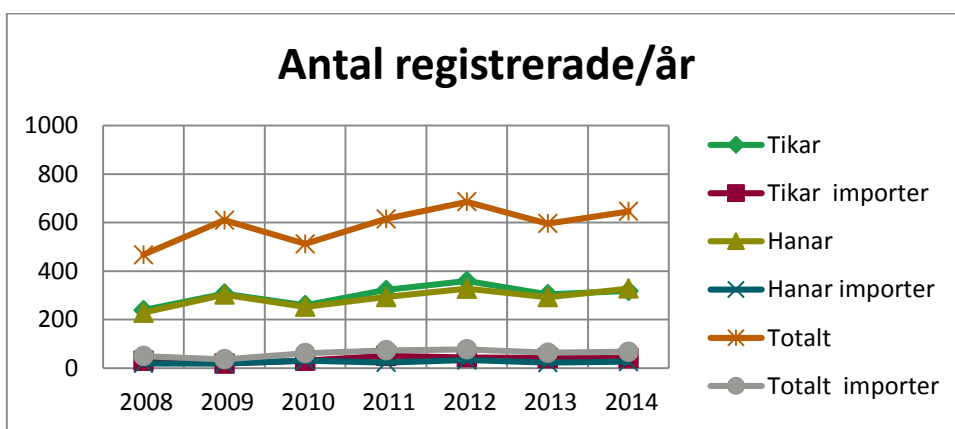
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

Population

Under senare år har mopsen ökat i antal i Sverige. Dels har det generella antalet registreringar ökat, dels har antalet importörer ökat. Hösten 2004 förenklades importlagarna. År 2009 utgjorde importörer 5,9 % av mopsregistreringarna i SKK. Till 2013 skedde en ökning till 10,6 %.

Populationsstorlek, registreringsiffror

Antal reg/år	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tikar (varav importer)	239 (30)	307 (18)	259 (30)	322 (50)	359 (44)	304 (41)	318 (41)
Hanar (varav importer)	228 (19)	303 (18)	253 (31)	293 (23)	327 (33)	292 (22)	328 (26)
Totalt	467 (49)	610 (36)	512 (61)	615 (73)	686 (77)	596 (63)	646 (67)

Genomsnittlig kullstorlek

- 1990 3,2 valpar i snitt/kull beräknat på 52 kullar
- 1995 2,6 valpar i snitt/kull beräknat på 44 kullar
- 2000 3,0 valpar i snitt/kull beräknat på 59 kullar
- 2005 3,5 valpar i snitt/kull beräknat på 89 kullar
- 2010 3,2 valpar i snitt/kull beräknat på 142 kullar
- 2014 3,6 valpar i snitt/kull beräknat på 162 kullar

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

Inavelsgrad

Allmän info om inavel

Beräkning av inavelsökningsgraden ger information om hur snabbt den totala inaveln i stammen av svenska mopsar ökar. Dvs för varje generation adderas det ytterligare "inavel" till den redan befintliga. Ökningstakten av inavel kan inte minska annat än genom parning med en så gott som totalt obesläktad individ.

Vid en parning blir inavelsgraden hos avkomman hälften av de parade individernas släktskap. Kusunparning ger en inavelsgrad på 6,25 %, vilket är gränsen för vad man kallar nära släktskapsavel. Föräldrar som är närmare släkt än kusiner bör inte paras, detta för att undvika en alltför snabb stegring av inavelsgraden. I tabellen nedan redovisas släktskap och inavelsgrad för några olika släktskapstyper.

Släktskap och inavel. Släktskapstyp	Släktskapsgrad	Inavelsgrad hos avkomman till respektive släktingar
Förälder - avkomma	50%	25%
Helsyskon	50%	25%
Halvsyskon	25%	12,5%
Kusiner	12,5%	6,25%

Den genomsnittliga ökningen av inavelsnivån, som i början av perioden låg strax under 6 % sjönk dramatiskt år 1994, för att därefter åter öka något fram till 1996. Därefter har den genomsnittliga ökningen av inavelsgraden stadigt sjunkit med ett lägsta värde av 1,8 % år 2001, för att sedan åter öka något till 2,7 % år 2002. Att den sjunkit under perioden beror på att det har importerats ett antal "obesläktade" hanar och tikar.

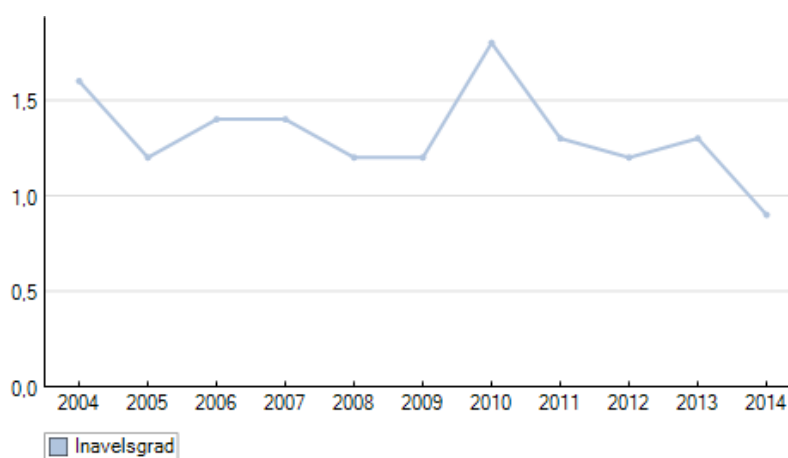
Att bibehålla den svenska avelsbasens genetiska variation är av vikt i arbetet med att avla framtidsinriktat för en sund ras. Såväl år 2005 som 2009 var ökningen av inavelsgraden 1,2 %, och 2013 hade den ökningen ökat marginellt till 1,3 %. 2014 har den sjunkit till 0,9 %. Ökningen av inavelsgraden bör inte vara högre än 2,5 % beräknat på 5 generationer, helst lägre.

Generella regler för avelsdjur är att:

En hanhund bör under sin levnad inte vara far till mer än 5 % av hundarna i sin generation (under 5 år) eller till mer än 25 % av de hundar som registreras per år. Detta ska ses som en absolut övre gräns.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inavelsgrad	1,6 %	1,2 %	1,4 %	1,4 %	1,2 %	1,2 %	1,8 %	1,3 %	1,2 %	1,3 %	0,9 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Tabell nedan visar inavelsgraden fördelat i % i parningar.

Fördelning parningar i %	Kullar födda											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Upp t.o.m. 6,25%	62	84	76	116	121	140	127	157	161	148	154	
6,26% - 12,49%	4	5	8	12	8	5	11	8	6	12	8	
12,5% - 24,99%	1	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	
25% -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Användning av avelsdjur

Utdrag ur GRUNDREGLER FÖR MEDLEMMAR I SVENSKA KENNELKLUBBEN

3:3 att inte i avel använda hanhund/tik förrän vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs fysiska mognad och beteende.

Tik får paras tidigast vid 18 månaders ålder.

3:4 att inte låta para tik över 7 år om hon inte tidigare haft en valpkull. Tik över 7 år måste alltid veterinärbesiktigas före parning och intyget bifogas till registreringsansökan. Av intyget ska framgå att tiken är i sådan kondition att hon utan risk för sin hälsa kan få en valpkull. Besiktningsintyget får inte vara äldre än en månad vid parningen. att inte para en tik vid för hög ålder, här ska rasspecifika hänsyn tas.

Tik, oavsett ras, får inte paras efter det att hon har fyllt 10 år

Debutålder i avel

Enligt genetiker Per-Erik Sundgrens analys över mopsaveln åren 1992-2002 framgår att hanarnas debutålder i avel i snitt var 2.5 år. Samtidigt finns det enstaka hanar som debuterat i avel vid mycket låg ålder. Enligt genetisk expertis är det av stor vikt att öka generationsintervallet för att bättre kunna förhindra / begränsa genetiskt betingade defekter och sjukdomar. Genetikerna rekommenderar dessutom att hundar bör vara minst 2 år gamla vid avelsdebuten.

Mopsen är en ras som utvecklas långsamt och mognar relativt sent, vilket är ett ytterligare argument för att vänta med avelsdebut till dess hunden uppnått vuxen ålder.

Tittar vi på hur uppfödarna har avlat, sett till ålder vid avelsdebut, ser det ut som följande:

Kullar födda 2006-2014 redovisas nedan i 3-års perioder, och där kan man se att några fått valpar i väldigt ung ålder.

Tänk på att tabellen visar avelsdjurens ålder när kullen föds, inte ålder vid parning.

Ålder första valpkull

Föräldradsjures ålder vid första valpkull. Kullar födda **2012-2014** (Totalt 489 st).

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	0	3	37	192	32	0	264
Fader	0	8	23	24	45	11	1	112
Totalt	0	8	26	61	237	43	1	

Föräldradsjures ålder vid första valpkull. Kullar födda **2009-2011** (Totalt 453 st).

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	0	5	40	184	15	0	244
Fader	0	17	26	11	40	9	1	104
Totalt	0	17	31	51	224	24	1	

Föräldradsjures ålder vid första valpkull. Kullar födda **2006-2008** (Totalt 341 st).

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	0	4	39	130	9	0	182
Fader	0	8	18	17	21	9	1	74
Totalt	0	8	22	56	151	18	1	

Reflektioner, debutålder i avel.

Tikarnas debutålder följer i princip redan de önskemål som är uppsatta, en majoritet debuterar mellan 2 och 3 års ålder. Hanarna å andra sidan har fler individer som debuterar tidigt. Dvs runt 7-12mån eller 13-18mån. 2006-2014 debuterade 119st/254st i en ålder av 13-18mån och 135st/254st i en ålder av 2-6år i avel

Avelsstruktur – barn (avkommor) och barnbarn

Maxantalet barn (avkommor), i en numerärt stor ras som mops, är 2 % av de antal som registreras under en generation, vanligen 5 år. Eller 10% av ett års registreringar.

Genomsnittlig registrering/år 2009-2014 =733 st/år

(Ex.numerärt liten ras 25% av 733st ger 183 st barn, numerärt stor ras 10% av 733, ger 73 st barn

Antalet barnbarn ger en vägledning över vilka djurs gener som fått stor spridning i rasen genom att deras avkommor i stor utsträckning gått vidare i avel. Ett riktmärke vara att ingen hund bör tillåtas ha mer än dubbelt så många barnbarn som det rekommenderade antalet avkommor.

Det stämmer ganska bra med barn och barnbarn i rasen. Se tabeller nedan.

Flest svenskfödda avkommor, hanar, t.o.m 2015, 50 avkommor eller fler

Visa: Kön: hanar   Flest svenskfödda avkommor t.o.m 2015

Regnr	Hundnamn	OBS! Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S20416/2007	ROMEO VOM ULMER HAUS	2006	106	4	222	2
S41429/2004	SIIVAS FABULOUS FOREVER	2004	97	3	261	17
S51920/95	DANPUG SERGEANT PEPPER	1994	86	0	141	13
S21069/2002	KLEHAUGENS JUST A GIGOLO	2001	82	1	262	7
S49054/2007	VILWAY'S MAIDEN TRIP TO POLLYWOPS	2004	79	2	126	1
S22542/2009	PUGGENS VERNER	2009	73	0	70	0
S10891/2005	ESSEX PUG ZE SAMETU	2004	72	0	54	0
S48158/98	PUGGENS ARTHUR HUMLE	1998	65	0	177	5
S23331/2007	ANJOS ANTARES	2004	64	2	226	11
SE22907/2010	FILOSOFIAS LORENZO	2009	62	0	25	0
S68879/2006	FAUNUS GINGER GRIFFIN	2006	59	7	21	3
S15834/2005	FILOSOFIAS MARCELLO	2004	58	3	184	29
S49026/2002	KINGSIZE BLACK WALNUT	2002	58	2	90	2
S65641/2004	SEMLANS LEON	2004	57	0	170	2
SE61881/2010	ZUMA'S HANKY PANKY	2010	57	0	23	0
S58600/2001	KINGSIZE FAWN AMERICAN LEMON SQUASH	2001	56	2	144	7
S65838/91	BJÖRNHOVS BEIGE BUFFOON PUG	1991	55	4	137	3
S34362/2007	PUGWOOD'S KINGSIZE CAFÉ DIABLO	2007	54	0	30	0
S63534/2004	BORZAN'S BLACK VIKTOR	2004	53	0	55	0
S11449/94	HATTELLA BERKELEY'S BEST	1993	52	2	47	0
S30516/2002	PUGGENS AMERICAN DIESEL	2002	50	0	192	3
SE58206/2010	EZETHA'S SCOOBEDOO	2010	50	2	37	0

Avelsstruktur – barnbarn

Visa: Køn: **hanar**   Svenskfödda barnbarn, antal: Minst 50 barnbarn

* Övriga är de ej svenskfödda avkommor/barnbarn som finns i SKKs databas, t.ex. importörer och tävlingshundar.
Dessa räknas ej med i rasstatistik.

Antal hundar: **53**

Regnr	Hundnamn	OBS!	Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S41429/2004	SIIVAS FABULOUS FOREVER		2004	97	3	265	17
S21069/2002	KLEHAUGENS JUST A GIGOLO		2001	82	1	262	7
S23331/2007	ANJOS ANTARES		2004	64	2	226	11
S20416/2007	ROMEO VOM ULMER HAUS		2006	106	4	222	2
S14705/97	CI-TYPES CHARLIE THE ONE AND ONLY		1996	48	3	220	21
S30516/2002	PUGGENS AMERICAN DIESEL		2002	50	0	192	3
S15834/2005	FILOSOFIAS MARCELLO		2004	58	3	184	29
S57197/2001	SHEFFIELD'S SHENANDOAH		1998	33	12	180	29
S48158/98	PUGGENS ARTHUR HUMLE		1998	65	0	177	5
S65641/2004	SEMLANS LEON		2004	57	0	170	2
S50634/97	MOLOSS CHOPARD HEAVEN		1997	30	5	156	27
S47369/2001	TODOMAS NELSON		2001	36	0	151	0
S58600/2001	KINGSIZE FAWN AMERICAN LEMON SQUASH		2001	56	2	144	7
S51920/95	DANPUG SERGEANT PEPPER		1994	86	0	141	13
S65838/91	BJÖRNHOVS BEIGE BUFFOON PUG		1991	55	4	137	3
S49054/2007	VILWAY'S MAIDEN TRIP TO POLLYWOPS		2004	79	2	126	1
S25364/2004	DANDY DICK PUG ZE SAMETU		2003	25	0	124	0
S18919/99	KASTANJAN LOTUS LOTHAR		1998	40	0	123	4
S21897/2006	TANGETOPPEN'S DAMIEN DREAM O'NORWAY		2005	21	3	123	2
S34784/96	PUGWOOD'S SMOKEY ROBINSON		1996	40	0	116	3
S10821/91	HUMLANS LEADER OF THE TURTLES		1990	20	0	106	11
S52146/2004	TAIYUAN BLACK TO THE PRESENT		2004	37	0	100	0
S60870/2004	KINGSIZE FAWN PIZZA QUATTROSTAGIONI		2004	44	0	99	0
S31683/2006	SIRNA'S DOC TAKES A HOLIDAY		2005	45	0	92	0
S49026/2002	KINGSIZE BLACK WALNUT		2002	58	2	90	2
S44490/2003	PUGGENS ELLING		2003	43	0	81	4
S12795/2009	SPARVÖGA'S GUESS WHO		2008	35	0	75	8
SE24971/2011	TANGETOPPEN'S WILD HERO		2010	31	0	73	0
S38918/2000	BJÖRNHOVS BLACK BOHMA PUG		2000	16	0	73	3
S31347/2008	SHENSI'S BLACK DOUGLAS		2008	30	0	71	2
S22542/2009	PUGGENS VERNER		2009	73	0	70	0
S58109/2006	PUGWOOD'S LUCIANO PAVAROTTI		2006	39	1	70	0
S68304/90	PUGWAMPS YELLOW GOBLIN		1990	17	0	69	2
S67286/2006	ZUMA'S MELLOW YELLOW MAN		2006	38	0	66	0
S60500/2005	PUGWAMPS NORD VIKING		2005	32	0	65	1
S28643/92	PUGWAMPS TOR		1992	21	0	64	5
S53402/90	PUGWOOD'S B B KING		1990	4	1	63	1
S20077/2002	BUBBLAN'S LUCKY DICE		2002	26	0	63	0
S25028/2006	KINGSIZE FAWN ENGLISH SIR BEEF		2006	19	2	62	6
AKCTP159395/01	CRUMPET'S CHEIRON OF GARNET		2001	6	9	57	21
S65841/91	CYRENE OTHELLO		1991	26	0	57	0
S49641/96	HUMLANS ROLLING STONE ROLL ON		1996	46	0	57	0
FIN24150/96	SOLNA'S ADAM'S RIB		1995	0	13	56	8
S29001/2004	KINGSIZE FAWN ENGLISH TODDY		2004	43	0	56	3
S63534/2004	BORZAN'S BLACK VIKTOR		2004	53	0	55	0
KCSB3406CM	PATSGANG SIR EASTONITE		2002	3	7	55	10
S10891/2005	ESSEX PUG ZE SAMETU		2004	72	0	54	0
S52546/97	HUMLANS GOLDEN LION LEROY		1997	12	1	54	2
S56208/95	NIMBUS FIGARO		1995	22	7	54	11
S41179/2006	PORTENTA NED KELLY		2005	28	0	53	0
S29508/2000	FILOSOFIAS ACHILLE		1999	31	0	52	3
S57374/2003	HUNDBODEN'S EUKALYPTUS		2003	2	0	51	3
S48393/2007	ZUMA'S NOT A WISE GUY		2007	23	1	51	0

Avelsstrukturs barnbarn, **tikar** med fler än 50 svenskfödda barnbarn

* Övriga är de ej svenskfödda avkommor/barnbarn som finns i SKKs databas, t.ex. importer och tävlingshundar.

Dessa räknas ej med i rasstatistik.

Antal hundar: 36

Regnr	Hundnamn	OBS! Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S56809/2006	PUGGENS MARGARETA	STOP 2006	16	0	139	1
S27791/2002	PUGGENS COOLA CAYENNE	2002	17	0	125	3
S49909/2005	ZUMA'S JUST N OTHER BOGGIE GIRL	STOP 2005	26	0	104	5
S49292/2004	PUGWOOD'S ISABELLA ROSSELINI	2004	7	0	98	2
S35627/2007	SASQUEHANNA FIRST LOVE	2006	7	0	94	0
S33224/2004	SPARVÖGA'S AIN'T NO SAINT	2004	14	0	93	0
S29509/2000	ULLA JANINGS EMBLA-DOTTIR	2000	9	0	90	0
S31445/2000	BORZAN'S LÄCKRA LENA OF LOTUS	STOP 2000	15	0	90	0
S42949/2006	ODETTA VOM ULMER HAUS	STOP 2006	26	0	81	0
S59880/95	SIIVAS EUREKA	1995	3	0	77	0
S55619/94	PUGWOOD'S WHOOPI GOLDBERG	STOP 1994	20	0	76	0
S48861/2004	EZETHA'S EYES LIKE STARS	2004	18	0	74	2
S18937/2002	MOLOSS NAO MAGIC TO SPARVÖGA	STOP 2002	17	0	72	0
S27987/2000	FILOSOFIAS JENNY	1999	6	0	71	2
S12138/2000	PUGGENS BARA BETTAN	1999	12	0	70	0
S44173/99	ROBIC'S BLACK PIGNUT FOR KINGSIZE	1999	6	0	69	5
S60871/2004	KINGSIZE FAWN PIZZA SLICE	2004	7	3	69	0
S52832/2003	FAUNUS GOLDEN GUARDANGEL	2003	7	0	66	7
S38337/2006	KINGSIZE FAWN ITALIAN PASQUA PERLA	2006	0	2	64	0
S34476/96	TROPPOLA BACCARA BOOP	1993	4	0	63	0
S43675/2000	SEMLANS DORINA	2000	11	0	63	1
S33151/90	WILD EAGLE MASKROS	1990	5	0	60	4
S52326/94	DIPLOMATIC'S LOVISA ULRIKA	1994	14	0	60	5
S16408/2003	HIGHWAVE QUEEN OF HEARTS	2002	22	0	60	2
S47310/95	BUBBLAN'S BLACK VEUVE CLIQUOT	1995	19	0	58	1
S58604/2001	KINGSIZE FAWN AMERICAN HONEY	2001	9	0	57	0
S44415/2002	PUGWAMPS FESTIVA MAXIMA	2002	11	0	56	0
S52548/97	HUMLANS BLACK SHINGI SHINGALANA	1997	9	0	55	0
S43305/2006	SASQUEHANNA NICE GIRL	2004	5	0	55	0
S10669/2008	PEBBLES ANASTACIA	2007	9	0	54	0
S52953/99	BUBBLAN'S HEDVIG	1999	8	0	53	0
S56556/92	KINGSIZE FAWN CURRY	1992	7	0	52	3
S35780/2009	COUNTING CROWS CAOL ILA	2009	9	0	52	0
S29195/2003	KINGSIZE FAWN ITALIAN PIZZA	2003	8	0	51	3
S20227/2001	SEMLANS EIVOR	2001	14	0	51	0
S68636/90	MUMRIKS DONNA ZERLINA	1990	6	0	50	9

Mål

- Att den årliga ökningen av inavelsgraden fortsätter hållas på låg nivå

Strategier

- Fortsätta informera om fördelarna med att avvakta med debuten avelsmässigt.
- Att en hanhund vid avelsdebut inte bör producera fler än 3-4 kullar under 1 år. Därefter bör avkomman utvärderats innan hanen går i fortsatt avel .
- Att till avel inte använda mer närbesläktade avelsdjur än motsvarade en inavelsgrad på 6,25 % (kusinparning).
- Att verka för att nyttja fler hanhundar i avel.
- Att använda äldre hanar i avel, och genom det förlänga generationsintervallen

Tidigaste önskvärda debutålder vid parning:

- Tik 24 mån (enligt lag absolut minimum 18mån)
- Hane 18mån (absolut minimum 12 månader)

Hälsa

Ögon

Området runt ögat kallas ögats adnexa. Det kan verka konstigt att undersöka hur det ser ut runt ögat när man egentligen är intresserad av hur själva ögat mår, men det har visat sig att utformningen av ögats adnexa påverkar själva ögat.

Hur utformningen av området runt ögat ser ut beror i hög grad på huvudets form. Och anatomin runt ögat kan exempelvis göra så att ögonlock eller hårstrån skaver mot ögat som då blir irriterat och i värsta fall permanent skadat. Därför är det viktigt att tänka på detta vid hundavel.

För att öka kunskapen om ögats adnexa har SKK tagit fram ett informationsmaterial som finns att läsa på SKK's hemsida.

<http://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/halsoprogram/Omradet-runt-ogat/>

De diagnoser som kan förekomma i ögats adnexa och som registreras centralt av SKK är:

- entropion
- ektropion
- makroblefaron
- distichiasis
- ektopiskt cilium
- cherry eye

Materialet är framtaget av veterinär Berit Wallin Håkansson med stöd av Sheila Crispin och Nils Wallin Håkansson, alla tre internationellt erkända experter på hundars ögonhälsa.

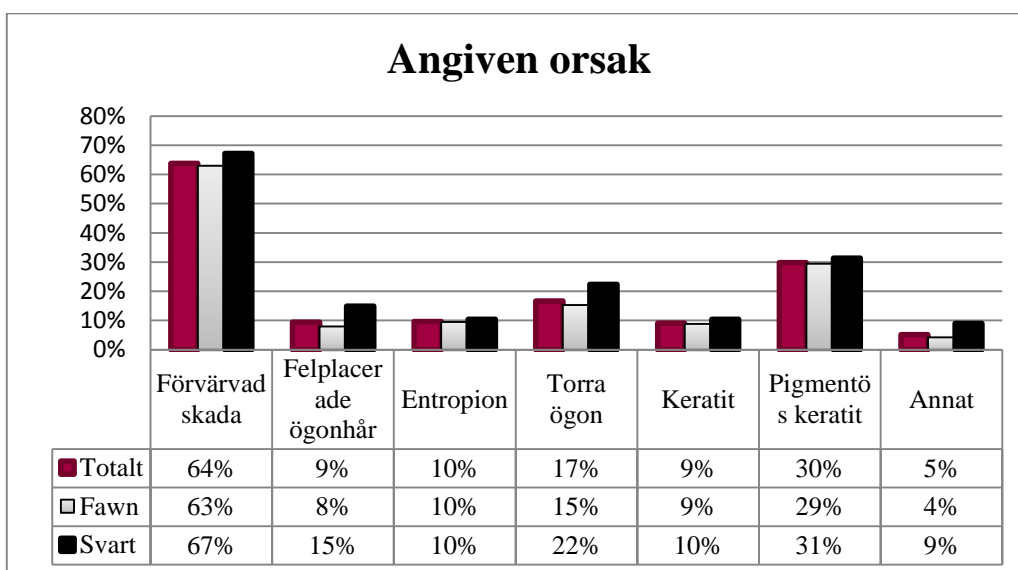

Förvärvade ögonskador

Frekvensen förvärvade ögonskador hos mops är skrämmande hög, och hanarna är mer utsatta än tikarna.

Enligt den av Mopsorden genomförda hälsoenkäten 2011 svarade 329 st. (dvs. 45 %) att de någon gång behandlats för ögonåkomma, fördelat enligt figur nedan. Observera att samma djur kan ha multipla åkommor och därför ingå i fler staplar än en.

På frågan i hälsoenkäten : Har din mops behandlats för någon ögonåkomma? svarade mopsägarna att: se tabell nedan

Orsaker till sökt vård för ögonåkomma, angivet i procent.

Kommentar:

Mopsägarna uppmanades ange orsak till hundens ögonproblem. Fler än en orsak fick anges för samma hund.

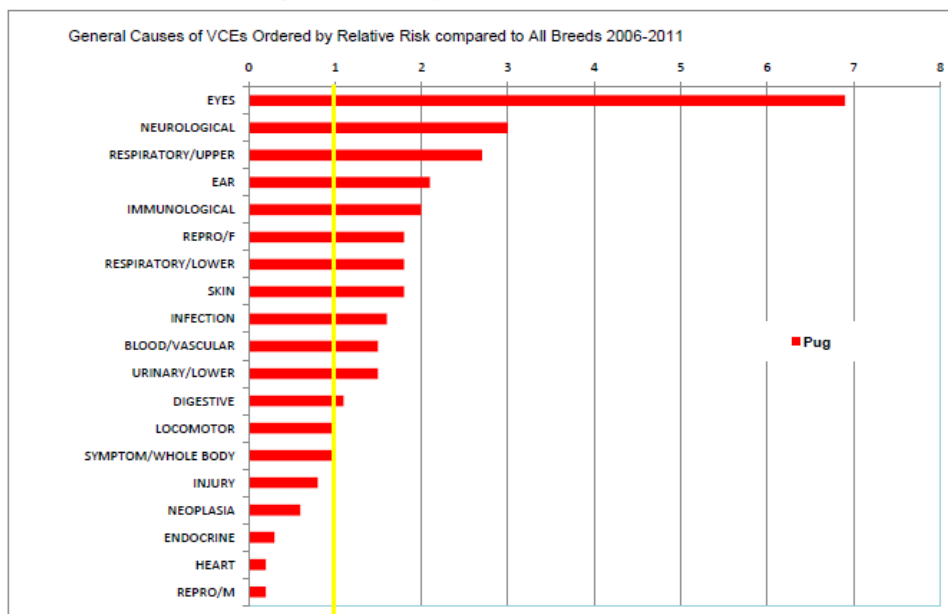
Totalt svarade 329 mopsägare "ja" på frågan (262 fawn och 67 svarta)

Som "annat" har angetts:

Infektion, inflammation, rinnande ögon, trånga tårkanaler, problem orsakade av för stort nosveck (som i minst ett fall opererats bort) samt dermoid cysta.

Största orsaken är förvärvade ögonskador, men det syns även en stor andel pigmentös keratit, torra ögon, felplacerade ögonhår och entropion.

Chart 4
General Causes of VCEs Ordered by Relative Risk compared to All Breeds 2006-2011

Interpretation:

The yellow line is the baseline risk for All Breeds; so, for those conditions where the red bar goes to the right of the yellow line, the breed is at increased risk compared to All Breeds. If the red bar goes to '2' it means that the risk in the Breed is approximately 2 times that for All Breeds.

Den gula linjen är normalrisk för samtliga raser. Så i de fall där den röda stapeln går förbi den gula linjen, har rasen en ökad risk i jämförelse med samtliga raser. Om den röda stapeln går till "2", menas att rasen löper 2 ggr så stor risk för denna problematik i jämförelse med samtliga raser.

Detta visar bla. att en ägare av mops löper nästan 7ggr större risk att behöva uppsöka veterinär pga ögon!

Mopsens huvudform, ingen nos som tar emot, och ganska stora ögon, gör att den är mycket mer utsatt för ögonskador. Lägg till den pigga, glada, nyfikna och orädda upptäckarglädjen som finns i rasen. Detta gör att mopsen löper mycket större risk för ögonskador!

Ögonprojektet

Mellan 2003 – 2008 utförde Mopsorden det sk. "Ögonprojektet". Projektet startades 2003 på rasklubbens förfrågan och syftade till att undersöka den i rasen förekommande pigmentösa keratiten (det betyder "färgad inflammation i hornhinnan") och om samband finns mellan anatomisk konstruktion av öga/ansikte, tårproduktion, tårkvalitet eller annat. Fram till september undersöktes 177st (71 hanar och 106 tikar) av tolv ögonveterinärer; 132 var gula, 45 svarta Och utfördes av leg.vet. Anna Arvill på uppdrag av Mopsorden.

I projektet deltog totalt 177 mopsar, vilka var fördelade enligt: 71 hanar, 106 tikar, (132 FSM och 45 svarta).

Projektledare, leg. veterinär Anna Arvill, har sammanställt projektresultaten enligt följande:

- 177 st mopsar deltog
- En stor del av unga mopsar har förändringar även i ganska grav omfattning.
- Inga samband mellan pigmentös keratit och anatomisk konstruktion, tårproduktion, tårkvalitet eller annat har konstaterats
- Det verkar inte föreligga några skillnader mellan hanar och tikar avseende anatomisk konstruktion annat än möjligen en viss skillnad i förekomst av inåtrullade ögonlock med hår mot ögat som verkar vara lite vanligare hos tik
- Hanar verkar ha något bättre hornhinnekänslighet men hade värre förändringar av alla sorter
- Andelen med förändringar på ögonen ökar med stigande ålder och kan kanske förklaras av att keratiten förvärras med tiden åtminstone fram till 7-8 års ålder.
- Frekvensen ögonskador av olika slag är skrämmande hög!

Mål

- Att antalet mopsar med pigmentös keratit skall sjunka.
- Att antalet mopsar med inåtrullade ögonlock skall sjunka.
- Att antalet mopsar med torra ögon skall sjunka.
- Att antalet mopsar med felplacerade ögonhår skall sjunka.
- Att antalet mopsar med för utstående ögon, med större risk för ögonskador, skall sjunka.

Strategi

- Att hundar med utbuktade ögonklober inte används i avel.
- Att hundar som uppvisar tendens till att utveckla pigmentös keratit inte skall användas i avel
- Att hundar med en överdriven nosrynka som ligger an mot ögat inte används i avel
- Att hundar med inåtvända ögonhår inte används i avel
- Att hundar med nosrynka som bidrar till att pälshår skadar ögat inte används i avel

Neurologi

Vingelmops, Ataximops

Bakgrund

Sedan en längre tid har det inom mopsrasen förekommit individer med symtom i bakdelen, såsom svaghet och ostadighet, fötterna har släpat i marken och de har fått svårt att ta sig fram. Dessa individer har kallats för vingelmopsar, ataximopsar. Vi vet ännu inte om detta är en och samma sjukdom eller om symtomen är orsakade av flera olika bakomliggande sjukdomar.

Det är högst angeläget att ta reda på vad som orsakar symptomen och inte använda dessa hundar i aveln.

En studie har därför påbörjats för att fastställa vilken/vilka sjukdomar som ligger bakom mopsvingligheten.

Forskarfakta

Cecilia Rohdin är verksam som klinikveterinär vid Universitetsdjursjukhuset i Uppsala samt från och med september 2011 även vid Anicura, Albano Djursjukhus i Stockholm. Cecilia har varit verksam som veterinär sedan 1993, är specialist inom hundens och kattens sjukdomar samt är svensk och europeisk specialist inom veterinär neurologi.

Om du har en mops med symtom och kan tänka dig att vara med i studien, vänligen kontakta:

cecilia.rohdin@uds.slu.se.

Forskningsgrund

Vad ligger bakom vingelsyndromet? Vad som gör att symptomen uppstår är en grundläggande del i forskningen. Det bedöms angeläget att i första hand ta reda på vilken typ av sjukdom som ligger bakom symtomen, för att därefter utröna hur vi kan undvika att sjukdomen sprids ytterligare inom mopsrasen.

Lisens Minnesfond

Fonden har till ändamål att ekonomiskt stödja forskning av skelettförändringar som kan ge neurologiska defekter med hel eller delvis förlamning i bakbenen hos mops, så kallad vingelmops.

Medlem av Mopsorden kan söka medel för subventionerad veterinärundersökning i forskningsuppdrag. Medel kan sökas av veterinärer och forskare.

Nuläge

Vid minsta misstanke om vingelmops, eller om du har frågor ang. detta, kontakta Cecilia Rohdin på cecilia.rohdin@uds.slu.se

Hittills har 17 individer undersöks kliniskt, 15 av dem har även undersökts patologiskt och det finns blodprover tagna på totalt 21 individer.

Men, forskningen behöver fler individer. Har du/ni en mops med misstänkta symptom? För forskningen skulle det betyda enormt mycket om ni vill delta i studien. Individerna kan befinna sig i olika stadier av sjukdomsförloppet. Att upprätta en kontakt med forskningen i tidigt stadium är givande för såväl forskaren som för er med vägledning och stöd.

Hundar som kan delta i studien kommer att undersökas enligt följande protokoll (det kan göras vid ett eller flera olika besökstillfällen):

- Sjuka hundar dokumenteras och undersöks noggrant. Hundarna bör videofilmas.
- Sjuka hundar som avlivas obduceras. Detta ska ske på ett sådant sätt att vi har chans att hitta förändringar i nervsystemet. Det innebär att obduktion ska göras i nära anslutning till avlivningen och att prov skickas till erfarna neuropatologer.
- Stamtavlor undersöks för att hitta tecken på ärftlighet.
- Prov tas för DNA undersökning (blodprov och ibland även kindsvabb).

Undersökningen syftar till att fastställa förekomsten av ataxi (rörelsestörningar) hos svenska mopsar.

Kartlägga symptom och eventuella gener hos vingelmopsar för att öka kunskaper om vad som orsakar det.

Målet är att hitta källan till att vissa mopsar drabbas. Att studera DNA-prover är därför en mycket relevant del av forskningen.

Mål

- Att kartlägga orsaker till mops med rörelsestörningar, ataximops.

Strategi

- Att inte avla på individer som uppvisar symptom.
- Att fram tills dess ett ev. DNA test eller dylikt är tillgängligt, avla med yttersta försiktighet på hundar vars syskon eller far/mor insjuknat i sjukdomen och/eller har lämnat drabbad avkomma.
- Att andelen äldre hanar (5-6 års ålder) som går i avel ökar.
- Förespråka öppenhet angående vingelsjuka hos mops.

Epilepsi

Med EP, som det oftast förkortas till, menas en sjukdom som karaktäriseras av återkommande epileptiska anfall, dvs onormala urladdningar i hjärnan. Anfällen kan yttra sig som kramper i hela eller vissa delar av kroppen, olika grad av förändrat medvetande samt som olika beteenderubbningar. Idiopatisk epilepsi är den, i de flesta fall, ärftliga formen av sjukdomen.

Innan något ev.DNA test finns tillgängligt är det bästa sättet att förutom att förstås inte använda sjuka hundar i aveln även nogsamt se över nära släktingar. Detta innebär förstås stora bekymmer avelsmässigt då de flesta avelsdjur har sin debut före 5 års ålder och ofta även före 3 år (se debut avelsålder under rubriken population avelsstruktur) .

Att arbeta för att öka användandet av hanhundar över 5-6 år är en klok åtgärd. Det är en mycket allvarlig sjukdom som i de flesta fall slutar med att hunden måste tas bort och under den tid behandling sker är livssituationen både för hunden ifråga och dess ägare oerhört påfrestande. Därför kan det inte nog poängteras hur viktigt det är med öppenhet kring denna sjukdom.

På frågan (från Hälsoenkäten):

Har Din hund haft eller har någon typ av kramper? Svarade mopsägarna:

12% Ja

av dessa svarade 52% att det var epilepsi, 32% att det var något annat.

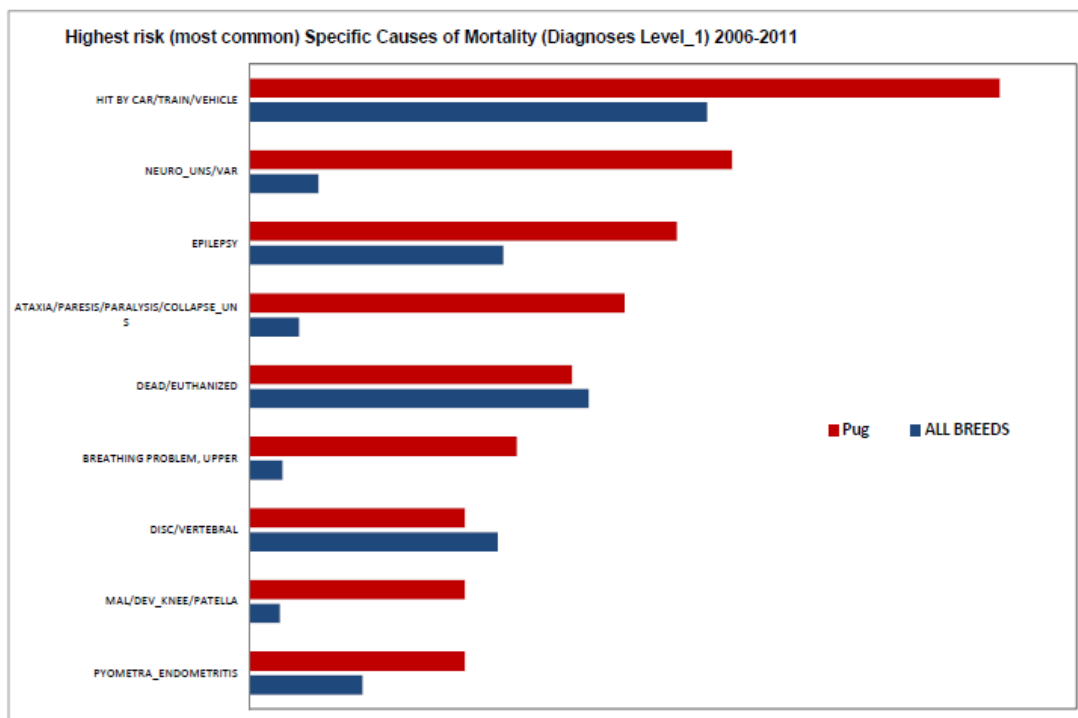
Svarat Ja men ej angett orsak 13 stycken

Medelålder för debut är 3 år

Som "annat" Har angetts: Kramper Utan fastställd diagnos, svimmar vid ansträngning, svimmar vid upphetsning, hjärnhinneinflammation, hjärntumör, som följd av andningsbesvär, blodtrycksfel, kramper i ung ålder (<1 år) som sedan vuxit bort samt biverkning till Scalibor fästinghalsband.

Om man tittar på Agrias rapport så är epilepsi den 3e vanligaste anledningen till dödsfall för mops. Och enligt försäkringsstatistiken är risken för att en mops ska avlivas pga EP mycket större jämfört med genomsnittshunden!

Highest risk (most common) Specific Causes of Mortality (Diagnoses Level_1) 2006-2011

Mål

- Att frekvensen av hundar som insjuknar i EP skall minska

Strategier

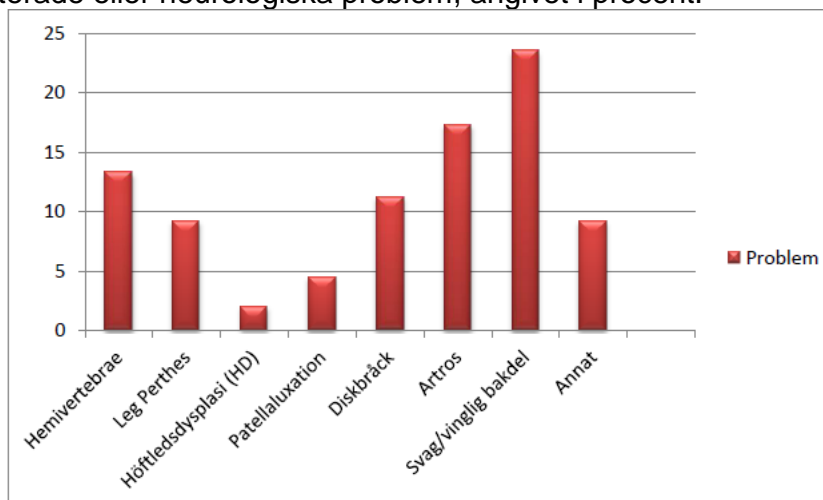
- Att fram tills dess ett ev.DNA test är tillgängligt, avla med yttersta försiktighet på hundar vars syskon eller far/mor insjuknat i sjukdomen och/eller har lämnat drabbad avkomma.
- Att andelen äldre hanar (5-6 års ålder) som går i avel ökar.
- Förespråka öppenhet angående epilepsi.

Hemi vertebrae

är en missbildning i ryggkotorna, som oftast debuterar på valpar. Sjukdomen har ingen stor utbredning på mopsar i Sverige, men när den förekommer är den inte behandlingsbar utan leder så gott som alltid till avlivning.

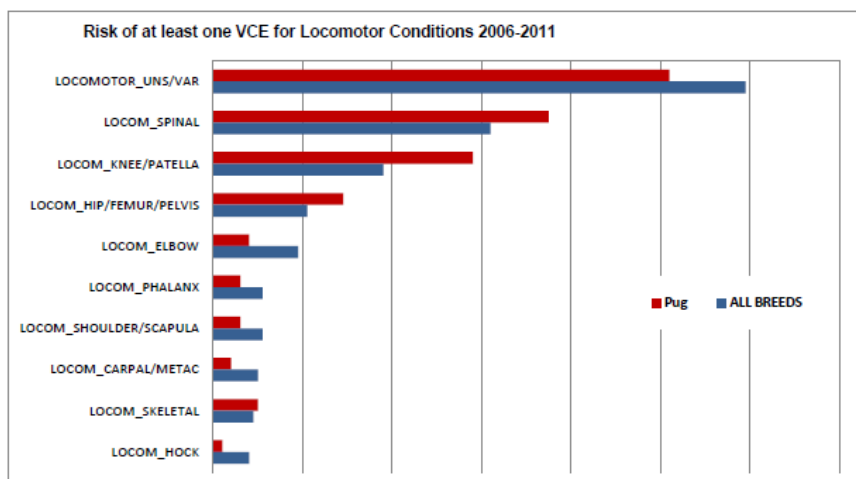
Vid enkätundersökningen angående skelett/neurologiska problem svarade 98 st. av de 726 (dvs. 13,5%) jakande att de upplevt problem inom detta område. I figur 4 nedan finns specificerat vilka skelett/neurologiska problem som angivits i enkätsvaren. Observera att samma djur kan ha multipla problem och därför ingå i fler staplar än en.

Skelettrelaterade eller neurologiska problem, angivet i procent.

Källa: Mopsorden, enkätsvar 2011.

Risk of at least one VCE for Locomotor Conditions 2006-2011

Note: These conditions are presented in order of decreasing commonness in All Breeds. 'UNNS/VAR' means that the veterinarian did not specify a specific location or diagnosis or there were generalized locomotor problems.

Den gula linjen är normalrisk för samtliga raser. Så i de fall där den röda stapeln går förbi den gula linjen, har rasen en ökad risk i jämförelse med samtliga raser. Om den röda stapeln går till "2", menas att rasen löper 2 ggr så stor risk för denna problematik i jämförelse med samtliga raser.

Mål

- arbeta för att inhämta mer kunskap om Hemi Vertibrae

Strategi

- Mopsorden rekommenderar att föräldrar och syskon till drabbade hundar röntgas innan de går i fortsatt avel, samt att man undviker att kombinera hundar från linjer där man vet att sjukdomen förekommer i väsentlig grad. Hund med diagnosen Hemi Vertibrae skall inte användas i avel.
- Att uppmana till- och informera om- att delta i forskningsstudien

ALLMÄNNA STRATEGIER

för neurologiska och skelettrelaterade åkommor

- Att inte avla på individer som uppvisar symptom.
- Att fram tills dess ett ev.DNA test eller dylikt är tillgängligt, avla med yttersta försiktighet på hundar vars syskon eller far/mor insjuknat i sjukdomen och/eller har lämnat drabbad avkomma.
- Att andelen äldre hanar (5-6 års ålder) som går i avel ökar.
- Förespråka öppenhet angående åkommor hos mops.
- Att uppmana till- och informera om- att delta i forskningsstudier som Mopsorden rekommenderar.

Andning

Mopsens andning är en aktuell fråga för avelsstrategier. Utdrag ur rasstandard för mops:

Nostryffeln skall vara svart med väl öppna näsborrar. Knipta näsborrar och tungt överhängande nosrynka är oacceptabelt och skall kraftigt fördömas.
FCI Rasstandard för mops, 2010.

Detta är brakycefali

Brakycefali betecknar en huvudform som är vanlig hos ett flertal hundraser. Termen kommer från grekiskans *brachus* "kort" och *cefali* "skalle". Brakycefala hundar utmärks av kort platt nos och en skalle som är bred i förhållande till längden. Ögonen är runda och sitter brett i sär. Hundar med denna huvudform har dessutom ofta underbett.

Den platta nosen, det mest utmärkande draget hos den brakycefala hundtypen, åtföljs ofta av missbildningar i luftvägarna. Till dessa hör knipta näsborrar, förlängd förtjockad gom och underutvecklade eller kollapsande väggar i svalg, strupe och bronker. Variationen i de anatomiska dragen är dock stor såväl mellan de brakycefala hundraserna som mellan individerna.

Många brakycefala hundar lider av olika hälsoproblem, som tillsammans benämns "det brakycefaliska syndromet". Andningssvårigheter är utbredda, i synnerhet vid hög omgivningstemperatur och ökad fysisk aktivitet. De yttrar sig som attacker av andnöd och ansträngd, rosslande, snarkande andning och kan i värsta fall leda till medvetandeförlust och död. SKK har tagit fram en dvd om andningssvårigheter för att öka kunskapen om andningsbesvär och skapa en gemensam bas för hur dessa ska beskrivas och värderas av domare på hundutställning.

Ett annat vanligt hälsoproblem hos de brakycefala hundarna är försämrad reglering av kroppstemperaturen. Orsaken är det förkortade nospartiet. Hundar reglerar sin kroppstemperatur i stor utsträckning genom att luften de andas in passerar en veckad slemhinneyta i nosens främre del. Normalt sett är denna slemhinna lika stor som hundens kroppsytta, men hos kortnosade hundar är den kraftigt förminskad, vilket påverkar förmågan till temperaturreglering.

Förlossningssvårigheter och ögonproblem är andra hälsoproblem som förekommer hos brakycefala hundar.

I de särskilda rasspecifika domaranvisningarna, SRD, finns ett flertal raser omnämnda bland annat på grund av sina andningssvårigheter: bostonterrier, boxer, bullmastiff, cavalier king charles spaniel, dogue de bordeaux, engelsk bulldogg, fransk bulldogg, griffon belge, griffon bruxellois, japanese chin, king charles spaniel, mops, pekingese, petit brabançon och shih tzu. Målet med SRD, som varit i bruk sedan 2010, är att öka exteriördomares medvetenhet om hälsoriskerna med exteriöra överdrifter.

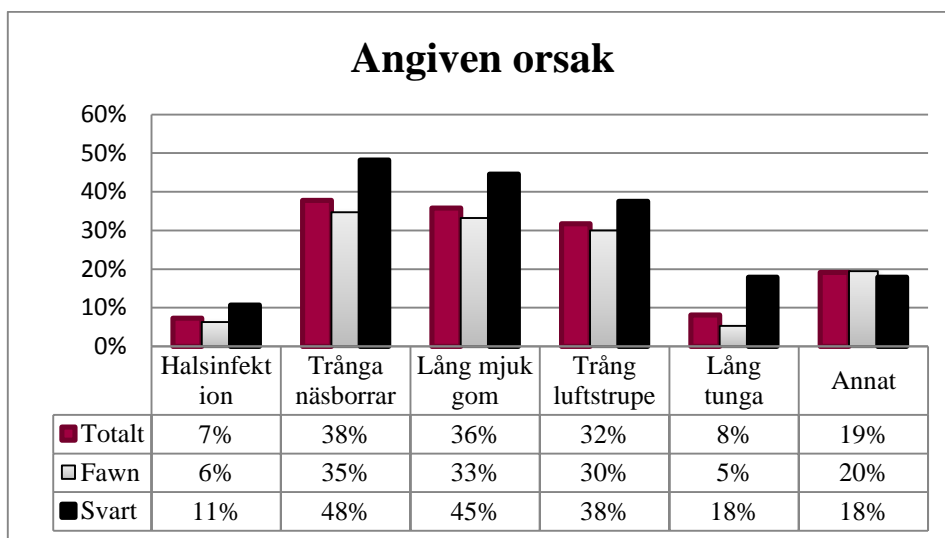
Källa: "Det brakycefaliska syndromet", manuskript av Göran Bodegård, MD och allrounddomare, och Åke Hedhammar, professor, SLU. Manuskriptet finns att läsa i sin helhet på SKKs hemsida.

Mopsen kan ha medfött knipta näsborrar som dras ihop vid inandning.

Slemhinnorna i andningsvägarna kan då svullna och förtjockas när hunden anstränger sig för att få fullgod syresättning. Nosrynkans storlek kan påverka andningen negativt om den går över nostryffeln, därför ska inte hundar med överdriven stor nosrynka användas i avel. En kortnosig hundras har samma strukturer i näsa och svalg som en icke kortnosig-brachycephal = se "detta är brakycefali" ovan. Mjuka gommen (gomseplet) hos kortnosiga hundar kan vara för långt och täpper då till svalget vid andning.

Vid frågan -Upplever Du att din hund har eller har haft andningsproblem?
Svarade mopsägarna på hälsoenkäten :

	Totalt	Fawn	Svart
Ja	34%	32%	40%
Nej	65%	67%	58%
ej svar	1%	1%	1%

Kommentar:

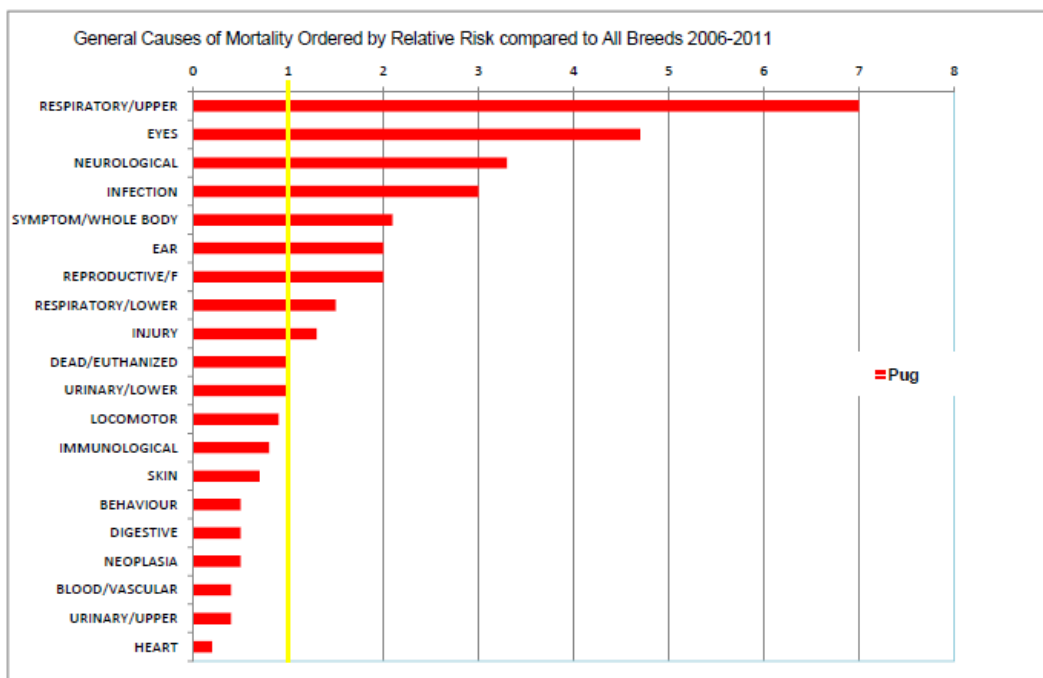
Mopsägarna uppmanades i hälsoenkäten att ange orsak till hundens andningsproblem.

Fler än en orsak fick anges för samma hund. Totalt svarade 246 mopsägare "ja" på frågan (190 fawn och 56 svarta). Som "annat" har angetts: Värmekänslig, klarar ej av fysisk ansträngning, snarkar/snörvlar, kramp i strupen, lunginflammation, astma, viktrelaterat, sätter ofta i halsen samt andningsproblem efter narkos.

Källa: Hälsoenkäten

General Causes of Mortality Ordered by Relative Risk compared to All Breeds 2006-2011

Interpretation:

The yellow line is the baseline risk for All Breeds; so, for those conditions where the red bar goes to the right of the yellow line, the breed is at increased risk compared to All Breeds. If the red bar goes to "2" it means that the risk in the Breed is approximately 2 times that for All Breeds.

Den gula linjen är normalrisk för samtliga raser. Så i de fall där den röda stapeln går förbi den gula linjen, har rasen en ökad risk i jämförelse med samtliga raser. Om den röda stapeln går till "2", menas att rasen löper 2 ggr så stor risk för denna problematik i jämförelse med samtliga raser.

Mål

- Att den totala populationen mops skall andas normalt

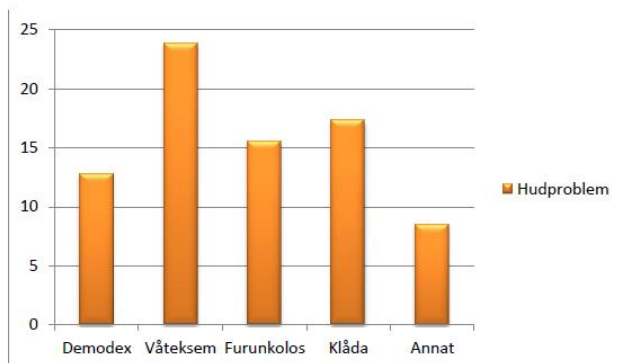
Strategi

- Att främja avel på mopsar med besvärsfri andning och mindre nosrynka
- Att främja avel på mopsar med ett korrekt nosparti enligt standarden, dvs ett nosparti som är relativt kort, trubbigt och kvadratisk men inte uppnäst
- Att mopsar med knipta näsborrar inte används i avel
- Att mopsar med lång mjuk gom inte används i avel
- Att mopsar med förträngningar eller andra bekymmer i struphuvud och svalg inte används i avel
- Att mopsar med kort, grund bröstorg inte används i avel

Hud

Vid hälsoenkäten angående hudproblem svarade 445 st. av 726 (61,4%) jakande till att problem funnits. I figur 5 nedan finns specificerat vilka hudproblem som angivits. Observera att samma djur kan ha multipla problem och därför ingå i fler staplar än en.

Hudproblem, angivet i procent.

Källa: Mopsorden, enkätsvar 2011.

Högst andel orsaker gällande hud var våteksem. Den hudåkomma som bl.a. Mopsorden driver forskningsprojekt på, tillsammans med leg. veterinär Susanne Åhman, är demodex.

Det sk. Demodex projektet rör den genetiska bakgrunden till sjukdomen demodikos. Det tas prover från 100 djur av vardera drabbade- och friska-. Uppgift per 2014-03-28 är att det ytterligare ett fåtal individer för att projektet ska kunna färdigställas. Det som eftersöks är individer som antingen har- eller har haft- *generell juvenil demodikos*. Alla veterinärkliniker kan ta proverna och det kostar inte djurägaren något.

Varianter av demodex:

Lokal demodikos: ej fler än fem stycken små "runda" rodnade, fjälliga och hårlösa partier på ett framben eller i ansiktet.

Generell demodikos: Fler än fem stycken hårlösa partier enligt ovan **eller** där ett helt område är affekterat – till exempel hela ansiktet eller ett helt framben eller mer än en tass.

Demodex räknas **alltid** som generell om det finns kvalster på tassarna. Pälsen behöver inte falla av där det är angripet och därför är det viktigt att alltid ta skrapprov från tassar.

Mål

- Att minska andelen hudåkommor hos mops

Strategi

- Att hundar med hudåkommor inte skall användas i avel
- Att informera om demodex projektet

Fortplantning och valpning

I hälsoenkäten Mopsorden utförde 2011 framkom att 146 tikar parats, varav 132 ledde till dräktighet. Av dessa tikar förlöstes 37 med kejsarsnitt och 15 av dessa tikar parades en andra gång med ett andra kejsarsnitt. Vid fråga om det föddes valpar med någon defekt efter hanhund/tik som lämnat valpar, svarade 70 st. jakande och 98 st. nekande.

Mål

- Att minska antalet kejsarsnitt

Strategi

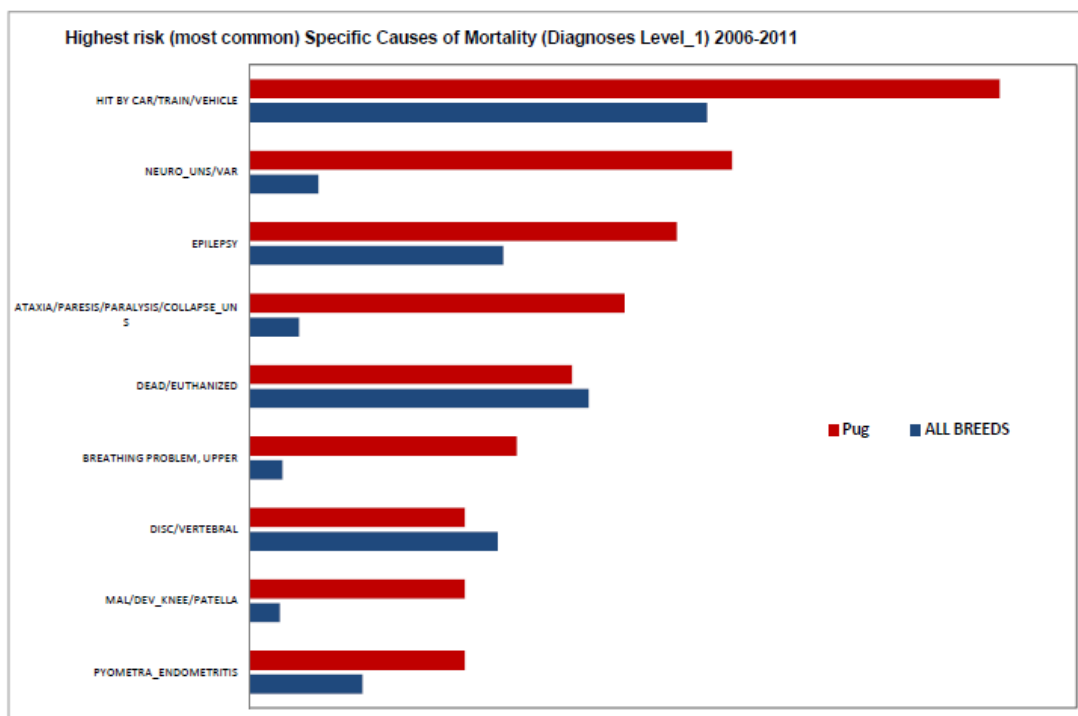
- Att i avel prioritera tikar/hanhundar med naturlig fortplantnings- och valpningsförmåga

“Hit by car/train/vehicle” (överkörd i trafiken)

Den vanligaste dödsorsaken för mops!

”Hit by car/train/vehicle” = den blir överkörd i trafiken! Mycket oftare än andra raser.

Highest risk (most common) Specific Causes of Mortality (Diagnoses Level_1) 2006-2011

Mål

- Att minska antalet mopsar som dör i trafiken

Strategier

- Informera och diskutera med uppfödare och mopsägare om den stora risken att bli överkörd i trafiken.

Reflektioner

Mopsen är ju en glad och lärorik liten hund, uppmuntran till valpköparna att träna och aktivera sin hund gör att den förhoppningsvis i större grad håller sig i närheten av sin ägare och inte strosar eller rusar iväg på egna upptäcktsfärder och därmed hamna i riskfyllda situationer.

Mentalitet

Mopsen är en glad, livlig och charmig liten hund. Den ska dessutom vara intelligent och värdig till sitt sätt. Den ska ha ett jämnt humör, dess självförtroende är näst intill obegränsat.

I hälsoenkäten svarade 94,1% att rasen uppfyller deras förväntningar, vilket visar på nöjda mopsägare!

Diskvalificerande fel

- Hund som visar aggressivitet eller extrem skygghet

Vill du veta mer om din hunds mentalitet? Sedan maj 2012 finns Svenska Kennelklubbens nya officiella mentalbeskrivning BPH på flera håll i landet. Den är utformad för att passa alla hundar, oavsett ras.

Du kan ha glädje och nytta av att få din hund BPH-beskriven! Beskrivningen tar omkring 30–45 minuter och innehåller åtta olika moment. Syftet är att få en bild av hur hunden reagerar på och hanterar olika situationer. Det handlar bland annat om att möta främmande personer, att leka, att arbeta för att komma åt mat och att stöta på överraskningar.

BPH Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, Mops

17 mopsar har blivit beskrivna, se resultat nedan

Sammanställning per år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt för 2007-2014
Antal födda	447	437	532	455	564	582	540	583	4 140
Antal starter BPH	1		1	1	6	3	1	4	17
varav genomförda BPH	1		1	1	6	3	1	4	17
Med skott	1		1	1	6	3	1	4	17
varav - hanar	1		0	1	2	2	0	3	9
varav - tikar	0		1	0	4	1	1	1	8
Utan skott	0		0	0	0	0	0	0	0
varav - hanar	0		0	0	0	0	0	0	0
varav - tikar	0		0	0	0	0	0	0	0
Ägaren avstår skott	0		0	0	0	0	0	0	0
Beskrivaren avbryter	0		0	0	0	0	0	0	0
Ägaren avbryter	0		0	0	0	0	0	0	0
Oacceptabelt beteende	0		0	0	0	0	0	0	0
Fördjupad genomgång	0		0	0	0	0	0	0	0

Trots att de ännu är få mopsar som blivit testade, så tycker vi att det stämmer ganska bra överens med standarden.

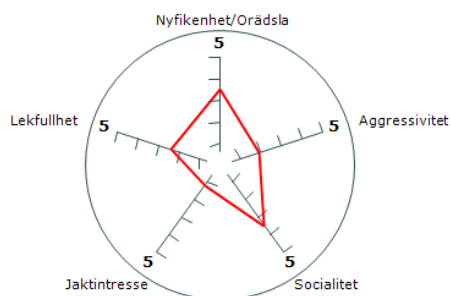
Mopsorden uppmanar uppfödare och mopsägare att testa fler hundar, så vi får en säker statistik över våra mopsars mentalitet.

MH, Mentalbeskrivning hund är utformad för bruksraser, men tidigare så fanns det inga andra mentaltester för ej bruksraser som det finns nu, BPH, som är utformad för att passa alla raser.

Vi har iaf 46 st mopsar som har blivit MH beskrivna (mentalbeskrivning hund) se resultat nedan **MH**, Mentalbeskrivning hund, Mops

Sammanställning per år	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal födda	207	315	282	447	437	532	455	564	583	540	583
Känd mental status	3	7	2	11	6	1	1	1	1	-	-
varav - hanar	1	2	2	7	-	1	1	1	-	-	-
- tikar	2	5	-	4	6	-	-	-	1	-	-
Beskrivaren avbryter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ägaren avbryter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avbrutit MH (före 2002-07-01)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oacceptabelt beteende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ägaren avstår skott	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avsteg från avreaktion	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Egenskapsvärden

Beskrivning	Medel
Nyfikenhet/Orädsla	3,5
Aggressivitet	1,9
Socialitet	3,5
Jaktintresse	1,2
Lekfullhet	2,4

— Medelvärde (ras, 46 st, Samtliga)
 Medelvärdet ej säkert då det beräknas på färre än 60 individer

Mål

- Att få mer kunskap om rasens mentalitet

Strategier

- Informera om BPH på våra träffar och möten i syfte att få fler hundar till mentaltest.

Exteriör

Bröstkorgens utformning är en aktuell fråga för avelsstrategier gällande andningen.

Utdrag ur rasstandard för mops:

Bröstkorgen skall vara bred med väl välvda revben som når långt bak.

FCI Rasstandard för mops, 2010.

För att öka möjligheter för optimal andning skall bröstkorgen vara bred. Om bröstkorgen är för grund och för kort påverkar detta andningen negativt då andningsorganen inte får plats.

Rasstandarden föreskriver helheten som en tydligt kvadratisk och kompakt byggd hund som är sk. "multum in parvo", dvs "mycket i litet format". Den ska vara samlad och proportionerlig med kraftig muskulatur. Huvudet ska vara tämligen stort och i proportion till kroppen. Det ska vara runt men inte äppelrunt.

Nospartiet ska vara relativt kort, trubbigt och kvadratiskt men inte uppnäst.

Ögon eller nostryffel får aldrig påverkas negativt, eller täckas av nosrynkan.

Tydliga rynkor utan överdrift. Nostryffeln ska vara svart med väl öppna näsborrar. Knipta näsborrar och överdrivet stor nosrynka är oacceptabelt.

Ögonen ska vara mörka, relativt stora och runda med ett milt och vaket intryck.

De ska vara mycket klara och då hunden är ivrig ska de vara fulla av glöd.

Ögonen får inte vara utstående, överdrivna eller visa ögonvita när hunden tittar framåt. Svansen ska vara högt ansatt och ligga tätt ringlad över höften.

Dubbelknorr är i högsta grad önskvärt. Färgen är fawn med väl definierad svart mask och ål eller svart. Viktideal 6,3 – 8,1kg.

Diskvalificerande fel

- hund som tydligt visar fysiska abnormiteter

Reflektioner

Det står att nospartiet ska vara relativt kort i standarden, men inte hur kort! Standardtexten har inte krav på nosrynka, varken hel eller delad!

Vår ras är med på SRD listan

Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar SRD

SRD, är resultatet av de inventeringar som möjliggjorts av ett omfattande samarbete mellan domare, ras- och specialklubbar, veterinärmedicinsk expertis och veterinär hälsostatistik baserad i försäkringsdata.

En exteriördomares ansvar är att bevara de olika hundrasernas typiska särart med de mål och ramar som rasstandardens fastslår. Detta får dock aldrig ske på bekostnad av hundars hälsa.

Domaren har en utmärkt möjlighet att förebygga osund avel genom att inte premiera hundar av extremtyp högt utan i stället välja vinnare som visar bästa möjliga kombination av utmärkt rastyp och sundhet.

39 listade raser, varav mops är en, av de c:a 300 FCI-raser som finns representerade i de nordiska länderna och de är selekterade utifrån de sammanlagt 73 raser som inom Norden

Mops – brakycefal och liten molossoid.

I rasen förekommer riskområden som:

1. **Andning:** Andningsbesvär som kan förknippas med fetma, knipta näsborrar, trånga luftvägar på grund av otillräckligt utrymme i svalg och bröstorg; kort och öppen bröstorg (*se sida 25*) med korta revben och bröstben.
2. **Ansikte:** Alltför kort nosrygg med överdriven mängd lös hud och pälsår på nosrynkan som stör ögonens och nostryffels funktion. Standardtexten har inte krav på nosrynka, (*se sida 25 och 33*) varken hel eller delad!
3. **Ögon:** Utstående ögon ökar risken för skador. (*se sida 17,18 och 33*)
4. **Pälspresentation:** Frisering med sax bör ej förekomma.

Uppmärksamhet ska fästas vid andningen, hud- och ögonstatus och bröstorganen samt storlek och vikt. Observeras bör att korrekt storlek och idealvikten 6,3-8,1 kg ska eftersträvas.

Mål

- Att uppfödare och exteriördomare är väl insatta i brakycefaliska symptom och överdrifter.

Strategi

- Uppmana alla uppfödare att delta på våra uppfödarutbildningar i klubben som genomförs regelbundet.
- Uppmana exteriördomare att väl sätta sig in i brakycefaliska symptom och överdrifter.

SRD utvärdering

2013, SRD utvärdering, Mopsorden.

1528st. mopsar har ställts ut på 47st. utställningar under året 2013.

På 11 av 47 utställningar har domare kryssat för att rasen skall finnas kvar på listan utan att lämna någon kommentar.

Av alla domare som fyllde i sin SRD-lista var det en domare som tyckte att mopsen kunde strykas från SRD-listan.

Här kommer kommentarer från domare.

- Knipta näsborrar 27st
- Tung andning 21st
- Andningsbesvär 10st
- Stor näsrynka 34st
- Nosveck med störande hår 1st
- Kort bröstborg 1st
- Korta bröstben 5-8st
- Rastypisk andning 1st
- Några med påverkad andning/korta bröstborgar
- Bubblor i näsborrarna 1st
- Andning påverkad när solen var framme
- Trånga näsborrar 17st
- Väldigt sunda ögon och näsborrar
- Några hanar som kunde ha bättre näsborrar
- Några hanar som var aningen tunga
- Några med något tunga nosrynkor
- Milda andningsproblem 1st
- Några med för mycket nosveck
- Några med för trånga näsborrar
- Någon var tungandad i värmen
- Stor nosrynka utan påverkan av andningen
- Önskar vidare näsborrar 4st
- Problem relaterade till SRD 6st
- Lite för markerad nosrynka 2st
- Stora nosrynkor, knipta näsborrar på många

2014, SRD utvärdering, Mopsorden

1469 st. mopsar har ställts ut på 49st. utställningar under året 2014.

På 17 av dessa utställningar har domare kryssat för att rasen skall finnas kvar på listan utan att lämna någon kommentar.

Av alla domare som fyllde i sin SRD-lista var det en domare som tyckte att mopsen kunde strykas från SRD-listan. (Samma domare dömde i Backamo och My Dog och hade samma inställning till rasen på båda sina formulär.)

Här kommer kommentarer från domare:

- Knipta näsborrar 21st
- Tung andning 15st
- Stor näsrynka som inte får bli större
- Korta bröstben 2st
- Rastypisk andning 5st
- Andning påverkad när solen var framme 1st
- Trånga näsborrar 1st
- Milda andningsproblem 2st
- Några med för trånga näsborrar 2st
- Någon var tungandad i värmen
- För mycket skinn 2st
- En del knipta näsborrar men inga andningsproblem
- Tung nosrynka hos en veteran
- Stor nosrynka 15st
- Vad vill ni ha för svar? Omformulera!
- Rasen är av yttersta kvalitet som helhet
- Mopsarna i dag hade hög kvalitet, jag såg inga problem
- Några långa pälsar 3st
- Trots värme bra andning
- Dåligt musklade 2st
- Två med stora nosveck som inte störde andningen
- Sunda
- Blöta ögon 3st
- Andning 2st
- Bra ögon och rynkor
- De mopsar som skulle behövas gallras bort kommer ej på utställning eftersom kvalitén i rasen är hög.

Summering (sammanfattning)

Population

Gällande populationen sjönk inavelgraden från år 1992 då inavelsökningen låg på 4,9 %, till idag 0,9 %. Detta visar på att antalet enstaka parningar som resulterat i avkomma med hög inavelgrad har minskat. Registreringar på mops har tredubblats under en 20-års period. Under 1990-talet registrerades lite drygt 100 mopsar per år fram till år 2002, då populationen har synts öka markant. Rasen har blivit mycket populär vilket innebär ett stort ansvar som uppfödare och hanhundsägare att i sin avel använda fullt friska hundar vad det gäller hälsa, mentalitet och exteriör.

Ögonprojektet

Sedan år 2003 forskade ögonveterinärerna Nils Håkansson-Wallin och Anna Arvill på uppdrag av Ögonpanelen med att ta fram ett ögonundersökningsprotokoll, i syfte att få fram ett instrument för att kartlägga mopsarnas ögonproblematik, främst pigmentös keratit. Mopsorden arbetade för att så många mopsar som möjligt skulle undersökas. Den avslutade sammanställningen visade på att inga samband mellan pigmentös keratit och anatomisk konstruktion, tårproduktion, tårkvalitet eller annat kunde konstateras.

Aktuell forskning och projekt

Forskningen kring "Vingelmops", **Ataximops**, är ytterst aktuell idag. På Mopsordens hemsida finns frågeformulär för djurägare att fylla i om ens hund visar/visat symptom på ostadiga bakbensrörelser och skicka till veterinär Cecilia Rohdin för hennes arbete kring forskningen om vingelmops. På senare tid har hon även uppmärksammat ett antal cystor s.k. *Arachnoidal cystor* på unga mopsar, redan vid 4 månaders ålder. Främsta symtomet är att de släpat framtassens ovansida mot marken samt ostadiga rörelser med höga frambenssteg. Även inom detta område är veterinär Cecilia Rohdin intresserad av att komma i kontakt med djurägare. Man kan skicka e-post om man har en mops med liknande symptom och/eller om man har frågor kring sjukdomen, cecilia.rohdin@uds.slu.se. Mer information kring detta finns att läsa på Mopsordens hemsida, www.mopsorden.se.

Andning

Kortnosiga (Brachycephala) raser har en ökad tendens till problem med andningen vid överdriven exteriör av t.ex. knipta näsborrar, slappa gomsegel, trånga luftstrupar, korta och grunda bröstorgar. Mopsordens mål är att inga individer med andningsproblem ska förekomma i avel. Detta genom att inte avla på individer med dessa överdrifter. Mopsorden önskar förankra detta hos uppfödare och hanhundsägare genom uppfödarkonferenser, uppfödarutbildningar, uppfödar- och veterinärsymposier.

Förankring

I syfte att söka förankra RAS-arbetet hos uppfödare och hanhundsägare av mops, samt att bereda tillfälle att göra dem delaktiga i arbetet av RAS har Mopsorden haft::

- Medlemsmöte i Ljungby 20 september 2003
- Medlemsmöte i Stockholm 6 mars 2004
- Medlemsmöte 4 april i Skåne ställdes in pga för få anmälningar
- Förslaget till RAS presenterat på Årsmötet 25 april 2004
- Förslaget till RAS har sedan årsmötet 2004 legat ute på Mopsordens hemsida
- Uppfödarutbildningar, 8st fördelade över hela landet
- Hälsoenkät tillställd ägare till mopsar födda 1996 - 2002.
- Försäkringsstatistik från Agria och Sveland.
- Avelsanalys för mops utförd av Per-Erik Sundgren, Genetica.
- Ögonpanelen (leg vet Nils Wallin Håkansson).
- Swedish Veterinary Dermatology Study Group (leg vet Kerstin Bergvall).
- Rasdata från SKK/Lathunden.
- Leg vet Marianne Langeland, Norsk Veterinärhögskola, Oslo.
- Rasstandard.
- Mopsordens ögonprojekt
- Hälsoenkät 2011
- Uppfödarmöte i Stockholm, februari 2012
- Uppfödarsymposium i Södertälje, mars 2014
- Förslag på revidering av RAS på hemsidan juli/augusti 2015
- Förslag på revidering av RAS på hemsidan november 2015

Framtid

I syfte att fortsättningsvis förankra RAS-dokumentet hos uppfödare och hanhundsägare av mops, planerar Mopsorden att kalla till uppfödarkonferenser i regionerna där RAS-dokumentet används som ett arbetsmaterial för att skapa reflektion inför framtida avelsarbete. Mopsorden planerar även för fortsatt verksamhet med uppfödarutbildningar med 1-2 tillfällen per år.

Källhänvisningar

Faktaunderlag för avelsstrategin

- Hälsoenkät 2011, för mopsar födda mellan 2000 – 2010. Av 2055 utskickade enkäter inkom 35 % som svar. Svaren fördelas på 80 % gula och 20% svarta mopsar. Könsfördelning är 49 % hanar och 51% tikar.
- FCI Rasstandard för mops 2010.
- Utlåtande över RAS för mops (SKK/AK)
- Ögonpanelen (leg vet Nils Håkansson och leg vet Anna Arvill)
- Vingelmopsprojektet med Cecilia Rhodin
- SKK:s Avelsdata
- SKK:s Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar, SRD.
- Agria breed profile

